

موضوع:

روز جهانی موزه در سال ۲۰۲۴

موزه مکانی به منظور آموزش و تحقیقات

هرساله ۱۸ ماه می (May 18th) روز جهانی موزه ها نامیده می شود که فرصتی مناسب به منظور فعالیت های تخصصی موزه ها پدید می آورند تا آگاهی جمعی جامعه را درباره اهمیت جایگاه موزه ها در جامعه و شرایط مطالعاتی که با روبرو می شویم فراهم می نماید، در این خصوص باید دقت داشت که با توجه به عنوانی که در سال ۲۰۲۴ برای موزه ها در خصوص مکانی به منظور آموزش و ارتقاء سطح عمومی دانش و آگاهی به کار می برند، نقش این فضاها را با پتانسیل شناخت تاریخچه گذشته انسان و فرهنگ سازی، دو چندان می کند حال در این خصوص لازم است که نگاهی اجمالی به ریشه تاریخی این مکان ها داشته باشیم تا بتوانیم از آن به عنوان دستمایه ایی گرانبها که در انباشته های ذهنی بشری و تاریخچه کهنسال هویت یابی انسان در هزار توی تاریخ بشریت تصویری روشن بسازیم.

در ادامه گفتنی است که افلاطون فیلسوف مشهور یونانی (۳۴۷-۴۲۷) ق.م در آکادمی که توسط خودش در حوالی آتن تاسیس کرده بود هر بامداد با دعا و یاری جستن از موزها(الهه گان هنرها) نزد یونانیان و به ویژه آپولون خدای روشنایی و زندگی بخش آغاز می کرد در آکادمی مذکور، افلاطون تدریس می نمود و یا به عبارت دقیق تر، سخنرانی می نمود و سپس با شاگردانش در خصوص موضوعات معنوی، فلسفی و خدایان به گفتگو و مباحثه می پرداخت.

در واقع ریشه مفهومی و ساختاری چنین فضایی بسیار با عنوانی که برای آن در نظر گرفتند همسان و یکسان می باشد چرا که گذشته از اینکه مفهوم لغوی آن به عنوان مکانی برای موزها(Muse) الهگان هنر می باشد فضایی به منظور مطالعه هنرها، انستیتو فلسفه، و انجام تحقیقات کتابخانه ای نیز در نظر گرفته می شده، چرا که موزه اسکندریه Alexandria به وسیله بطلمیوس Ptolemies در مصر، در اوایل قرن سوم بعد از میلاد تاسیس می گردد، به عنوان اولین موزه ایی که حاوی کتابخانه می باشد عنوان می گردد.

در واقع موزه ها به عنوان انستیتو دائمی در جامعه عمل می نمایند که دارای سرویس دهی برای عموم جامعه در نظر گرفته شده اند و دارای خدماتی نظیر تحصیل هنر و فن ، نگهداری آثار ، پژوهش، ارتباطات، و شناخت مدارک ملموس و ناملموس گذشته انسان ها می باشند

این مکان ها قادرند که ضمن افزایش شناخت و بالابردن روحیه تحقیق و تفحص در بینندگان خود ، لذت بخش و حیرت انگیز و سرگرم کننده نیز باشند و روحیه الهام بخشی و یادگیری را در هویت جمعی جامعه افزایش دهند.

تاریخچه:

در یونان باستان موزه ها ، اساساً یک مکانی بوده در ارتباط با موزها (Muses) که اساساً در ارتباط با بینش و باور آیینی و مذهبی بوده اما در کنار آن به عنوان مکانی در نظر گرفته می شده است که در آن هنرها، یادگیری موضوعات هنری نیز در نظر گرفته می شدند.

بنابراین موزه ها در واقع به عنوان مکان یادگیری و تعلیم و تربیت به حساب می آمدند. مشهورترین موزه ها ، موزه اسکندریه Alexandria در مصر بوده، که در نزدیک کاخ سلطنتی در حدود ۲۸۰ ق.م به وسیله بطلمیوس اول حکمرانی (۳۲۳-۲۸۳) ق.م تاسیس گردیده بود.

که در واقع مشخصه اصلی آن کتابخانه ای آن بوده که دانشجویان در آن به تحقیق و تفحص می پرداختند و در ابتدا مورد حمایت بطلمیوس و سپس حکمرانان رومی بوده است.

مدرکی مبتنی بر بخش تدریس در آن یافت نگردیده اما سخنرانی های بسیاری که پادشاهان و ملکه ها خصوصاً کلئوپاترا (cleopatra)، به عنوان آخرین حکمران مستقل مصر انجام داده ، عنوان می گردد.

بعد از به قدرت رسیدن کنستانتین (constantinople) در سال ۳۲۴ میلادی بسیاری از دانش آموختگان موزه ها ، از مباحث وابسته به علوم الهی که در موزه اسکندریه (Alexandria) انجام می دادند ، اجتناب کردند.

خاطر نشان می گردد، آخرین اعضاء موزه اسکندریه که صراحتاً تمرکزشان بر علوم می بوده، تئون Theon ریاضیدان است که ۴۰۰ بعد از میلاد می زیسته و در زمان ناهار خوردن مباحثی صورت می داده و این ویژه

گی از خصوصیات بارز موزه ها در این دوران بوده است، و در شعری این سخنوری را تحت عنوان (hen-coop of muses) نامیده می شود که در واقع اشاره به مباحثه و گفتگو در موضوعات موافق و مخالف در کتابخانه دانشگاه صورت می پذیرد ، دارد.

موزه های اولیه ، فعالیت شان را به عنوان یک مجموعه خصوصی مربوط به دارایی های ثروتمندان ، خانواده ها ، یا موسسات هنری و یا اشیاء طبیعی شاخص و دست ساخته های بشری شروع به کار کردند، در واقع این فضاها اغلب به عنوان مکان های شگفت انگیز نیز نامیده می شدند، یا قفسه های اشیاء کمیاب که دسترسی عمومی اغلب امکان پذیر بود و به نوعی مجموعه های خصوصی حس تنوع طلبی مالکان و نگهدارندگان خود را باز گو می نمود.

اولین موزه های عمومی در جهان در اروپا شروع بکار نمودند، در طول قرن ۱۸ میلادی و در عصری که تحت عنوان روشن فکری (Elightenment) نامیده می شدند.

شامل موارد ذیل می باشند:

- ۱) موزه ساکرو (sacro) اولین موزه در مجموعه موزه های واتیکان که در سال ۱۷۵۶ میلادی در رم افتتاح شد.
- ۲) بریتیش موزه (British museum) در لندن، که در سال ۱۷۵۳ میلادی تاسیس گردید، و در سال ۱۷۵۹ میلادی به روی عموم باز شد.
- ۳) سر اسحاق اس لوان (sir Isaac sloan) کلکسیونر خصوصی که بنیانگذار بریتیش میوزیوم British museum بوده است.
- ۴) گالری یوفیزی (uffizi) در فلورانس ، که از قرن ۱۶ میلادی تلاش برای بازگشایی آن صورت گرفته بود و نهایتاً در سال ۱۷۶۵ میلادی به روی عموم افتتاح گردید.
- ۵) کاخ Belvedere در پادشاهی هابسبرگ Habsburg در Vienna که با مجموعه برجسته اش از آثار هنری در سال ۱۷۸۱ افتتاح شد.

این موزه های عمومی ، برای طبقه اشراف و متوسط جامعه قابل دسترس بودند، و در ضمن بازدید از آنها بسیار دشوار بوده چراکه برای بازدید بریتیش میوزیوم حتما باید دست نوشته ای در دست داشت. تا سال ۱۸۰۰ میلادی ، این امکان وجود داشت که درخواست کتبی خود را به منظور بازدید از موزه ارسال نمایند و بعد از مدت ۲ هفته در گروه های کوچک به مدت ۲ ساعت امکان بازدید از موزه مذکور محیا می گردید است.

اولین شکل موزه در جهان به گونه عمومی ، موزه لوور Louvre در پاریس می باشد که در سال ۱۷۹۳ میلادی در طول انقلاب فرانسه افتتاح گردید.

که در واقع برای نخستین بار در جهان ، امکان دستیابی عمومی مردم ، به مجموعه های خانواده های سلطنتی پیشین امکان پذیر گردیده و همه اقشار جامعه با هر طبقه اجتماعی می توانستند از فضا ها بازدید نمایند.

گفتنی است که اواخر قرن ۱۹ و اوایل قرن ۲۰ میلادی به عنوان **Museum Age** عصر موزه نام گذاری گردیده بود.

اهداف موزه ها

موزه ها ، در واقع مکان هایی هستند که در آن به جمع آوری و مراقبت از اشیایی می پردازند که از لحاظ علمی، هنری، و یا تاریخی حائز اهمیت می باشند و در واقع از این طریق امکان دستیابی برای بازدید عموم جامعه از طریق برگزاری نمایشگاه و یا ارائه نمایش دائمی و موقتی فراهم می گردد.

موزه های بزرگ در شهرهای بزرگ جهان قرار گرفته اند و موزه های بومی در شهرهای کوچک قرار می گیرند.

بیشتر موزه ها ، برنامه ها و فعالیت هایی را برای بازدیدکنندگانی در رده سنی جوانان ، نوجوانان، و بچه ها و خانواده ها در اولویت کاری خود دارند که حاوی محتویات علمی، تخصصی، تاریخی، و هنری می باشند.

برنامه‌ها ممکن است بصورت سخنرانی‌ها، برنامه‌های اجرایی شامل فیلم‌های تخصصی، حوزه‌های مهارتی، اجرای موزیک و برنامه‌های در رابطه با تکنولوژی باشند.

در موزه‌ها امکان تماس و در دست گرفتن اشیاء داده نمی‌شوند چراکه بسیاری از آنها دارای شرایط خاص بوده که با تماس دچار آسیب خواهند شد و بسیاری دیگر جذاب‌تر و گرانقدرتر از آن می‌باشند که در معرض تماس دست قرار بگیرند.

تمایلات مدرن در موزه‌شناسی، دارای گستردگی فراوان از لحاظ محتوی و موضوع گردیده است که شامل برگزاری نمایشگاه‌هایی می‌شوند که در آن فرصتی ایجاد می‌گردد که قدرت انتخاب و ایجاد تجربیات جدید به تک‌تک افراد به عنوان بازدیدکننده داده می‌شود، با گسترش اینترنت تعداد نمایشگاه‌های بصری، وب سایت‌های نمایشگاهی، که امکان حضوری بصری در فضای سه بعدی را که توامان با صوت می‌باشد را امکان‌پذیر کرده است.

طراحی موزه‌ها، از میان تاریخ استنتاج شده‌اند و موزه‌ها به عنوان محافظان زمان در نظر گرفته می‌شوند. قدم زدن و گام نهادن در میان فضاها، سالن‌های موزه در واقع گام نهادن در تاریخ و گذشته بشر می‌باشد. در واقع بیننده موزه می‌تواند در یک نگاه اجمالی به زندگی گذشتگان و چگونگی تغییرات در این روند بپردازد و شاهد تحولات در زندگی بشر از گذشته تا بحال باشد. و چه بسا اشیائی که امروزه مورد استفاده قرار می‌گیرند در آینده به عنوان محتویات نمایشگاه‌ها مورد توجه قرار بگیرند.

References

- ۱) Anderson, Gail. Reinventing the museum, Historical and contemporary perspectives on the paradigm shift. press, ۲۰۰۴
- ۲) Bennett, Tony. The Birth of the Museum: History, Theory, Politics
- ۳) Carbonell, Bettina Messia (ed.). museum studies: An Anthology of contexts. Black well publishing, ۲۰۰۳
- ۴) Hooper- Green Hill, Eilean. Museum and the interpretation of visual culture.

o) Karp, Ivan, Connie A.Kratz, Lynn and Tomas rbarra- Museum friction:public cultures/Global Transformation university press books, ۲۰۰۶

External links

- International Council of Museums

۵

ترجمه و پژوهش : ناهید زندی

اردیبهشت ۱۴۰۳